HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

מתני' נפל הבית עליו ועל אשתו יורשי הבעל אומרים אשה מתה [ז]ראשון ואחר כך מת הבעל יורשי [ח] אשה אומרים בעל מת ראשון ואחר כך מתה אשה בית שמאי אומרים יחלוקו ובית הלל אומרים [א]נכסים בחזקתן כתובה בחזקת יורשי הבעל נכסים הנכנסין והיוצאין עמה בחזקת יורשי האב:

נפל הבית עליו ועל אשתו כו' ב"ה אומרים נכסים בחזקתן. תימה למ"ד בגמרא בחזקת יורשי האשה אמאי לא חשיב להו בהדי נכסים הנכנסים והיוצאין עמה ולמ"ד בחזקת יורשי הבעל אמאי לא תני לה בהדי כתובה ואיכא למימר דלא שוו בטעמייהו (ג) כדפרישית בסמוך: **ובית** הלל אומרים נכסים בחזקתן. קשיא לר"י מ"ש דהכא אמר נכסים בחזקתן ומפרש בגמ' בחזקת יורשי האשה ואילו בסיפא תנן נפל הבית עליו ועל אמו אלו ואלו מודים שיחלוקו ואמאי הוה ליה למימר (ג) כמו התם נכסים בחזקתן דהיינו בחזקת יורשי האם כדפי' בגמרא ותירץ דהאי תנא ס"ל ירושת הבעל דרבנן ולכך לא הוי אלא בחזקת יורשי

מתני' נפל הבית עליו ועל אשתו יורשי הבעל אומרים אשה מתה [ח]ראשון ואחר כך מת הבעל יורשי [ח] אשה אומרים בעל מת ראשון ואחר כך מתה אשה בית שמאי אומרים יחלוקו ובית הלל אומרים [א]נכסים בחזקתן כתובה בחזקת יורשי הבעל נכסים הנכנסין והיוצאין עמה בחזקת יורשי האב:

גמ' אני היינו אפי' סבירא להו כב"ש אבל מ"מ לא קתני לה בריש ועוד קשה לו לטעם דממתת קורבה [ט] לה למה יהא יותר בחזקת הבן מבחזקת שאר יורשי האם הלא הם בתים מחמת קורבה אלו כמו אלו ור"י תירץ דגבי הבעל יש לחשוב יותר בחזקת האשה לפי שכמו שדרך האשה [ו] מתה קודם בעלה כך דרך הבעל למות קודם האשה ולא יירשנה ואין זה פורענות ולכך לא סמכה דעתה כולי האי אבל גבי בן ואם דאם מת לפני האם הוי פורענות [ב] להכי תקינו הכא גבי נפל הבית עליו ועל אמו שיהיו [ו] בחזקתה לפי שהוא עתיד ועומד לירש את אמו יותר ממה שהוא עתיד הבעל לירש את אשתו: **ובית** הלל אומרים נכסים בחזקתן. קשיא לר"י למ"ד בגמרא בחזקת יורשי הבעל למה ליה טעמא דחזקתן תיפוק ליה שאינם יכולין להיות בחזקת יורשי האשה לפי שהיא צריכה שבועה על כתובתה ואין אדם מוריש שבועה לבניו [ג] כדאמרי רב ושמואל בס"פ כל הנשבעין (שבועות דף מא.) וקי"ל כותייהו ובשלמא לב"ש דאמר יחלוקו [מ] שאני בחזקת יורשי האשה אין להקשות כלום דאין אדם מוריש שבועה לבניו דהא אית להו לב"ש כל העומד לגבות כגבוי דמי והוי כמו שמוחזקין בממון ואז אדם מוריש שבועה לבניו [ד] כדאמרינן בפרק כל הנשבעין (שם:) וגם לר"מ [דאמר] בחזקת יורשי האשה ליכא לאקשויי מידי דהא אית ליה פרק כל הנשבעין (שם.) דאדם מוריש שבועה לבניו ופליג ארב ושמואל אבל ר' יוחנן דסבר מסתמא לא פליג ארב ושמואל דהתם ומצינו למימר כגון שפטרה משבועה אבל לא משמע הכי אבל י"ל דהיא הנותנת [מ] משום שהנכסים בחזקת הבעל ואינם בחזקת יורשי האשה לא [י] יוכל להוריש שבועה לבניה ולא יטלו יורשי האשה כלום אבל אם היו בחזקת יורשי האשה אז הוה אמרי' שיש לה הכל דהא כיון שהיו מוחזקין בממון שבועה כזו יכולה להוריש לבניה בממון ולא אמרינן אין אדם מוריש שבועה לבניו דהא לב"ש נמי הואיל והיא מוחזקת בממון לא אמרינן אין אדם מוריש שבועה לבניו מטעם דכל העומד לגבות וכו' לא אמרינן אין אדם מוריש שבועה לבניו אבל ליכא לשנויי כגון שיחד לה קרקע בד' מערבהא דפטורה משבועה דלאמרי' בריש אע"פ (כתובות דף עה.) דל"ב כי מקשה מכמה [מ] (בריתות) בפ' כל הנשבעין (שבועות דף מא.) [נ] ופריך נמי מברייתא דמוקי [ס] בב"ש לישני ליה כגון שיחד לה מרעה בד' מערבהא מ"ר ובשם הר"ר שמשון מ"כ שמעתי דלא שייך הכא טעמא דאין אדם מוריש שבועה לבניו דהא אין טעונה שבועה אלא משום דחיישינן דלמא מתפיס לה גרדי והיינו כגון שהלך למ"ה דאז מתפיס לה גרדי אבל נפל עליו כו' שהוא לפתע פתאום ליכא למיחש להתפסת גרדי ואין גראה לר"י כי למה אין לחוש שתפסה מחייס דלאמרי' בגלמנה מזונית (כתובות לו. ושם) [ע] אלמנה שתפסה מטלטלין למזונותיה מה שתפסה תפסה ואמרינן דהיינו למזונותיה אבל לכתובה מפקינן מינה ומיירי כגון שתפסה מחייס דאמרי' בפרק הכותב (שם פה.) [פ] (התפיסה לאחר מיתה לאו כלום היא ולמה אין לנו לחוש לתפיסה ואמרינן נמי בהשולח (גיטין ד' לה. ושם) [צ] רב לא מגביה כתובה לאלמנתא דחייס לגרדי: **נכסים** בחזקתן. ביבמות פרק החולץ (דף לח.) ובכתובות פרק האשה שנפלו (דף פ: ושם) [מ] מתה מה יעשו בכתובה ובנכסים הנכנסים והיוצאים עמה ב"ש אומרים יחלוקו יורשי הבעל עם יורשי האב וב"ה אומרים נכסים בחזקתן ופי' רש"י כי היכי דפליגי הכא אמורלאי בגמרא [ק] הוא פליגי התם ובחזקתן היינו למר כדאית ליה ואין נראה לר"ת דלא למיא כלל מתני' דהתם להך דהכא דהא התם לא פליגי ב"ש אלא אנכסי מלוג ולא אכתובה כדדייק התם בגמרא מדקתני יורשי הבעל עם יורשי האב א"כ יורשי האב ולאי [ר] דהיינו בנכסי מלוג אבל בכתובה ב"ש מודו לב"ה ואילו הכא פליגי ב"ש אפי' בכתובה מדקתני יחלוקו סתמא ולא קתני עם יורשי האב כי התם והיינו טעמא דלא דמיא כלל דהכא לדהתם [ש] דבהא ולאי אין לו ליורשי הבעל דהא מיד כשמת הוא לה כמו שנתנה כבר כתובתה והוא לה ספק לאימור מתה ראשונה ולכך יחלוקו אבל התם כשמת הבעל קם היפס תחתיו וזקוקה לו [ת] ולא הוא כמי שנתנה כתובתה דעד אחר חליצה אין לה כלום ולהכי יש להו כח ליורשי הבעל ומודו כולי עלמא שהנכסים שלו בחזקת יורשי הבעל דלא פליגי אלא בנכסי מלוג אבל בכתובה ובנכסי לאן ברזל לא שלא נתנה כתובתה לגבות מחייס אבל הכא אית להו דיחלוקו מטעם דשטר העומד לגבות כגבוי דמי ולכך אין לחלק בין נכסי לאן ברזל לכתובה ועוד אמר דע"כ לא פליגי התם בחזקת מי כי הכא דא"כ תקשה לך לא"מ דלא בחזקת יורשי האשה א"כ התם נמי הוו נכסי לאן ברזל יותר בחזקת יורשי האשה לב"ש דלא פליגי בהא ונכסי מלוג יחלוקו א"כ הוו נכסי לאן ברזל יותר בחזקת האשה מנכסי מלוג ואדרבה יותר הם בחזקת הבעל מנכסי מלוג כדתנן ביבמות ריש פרק אלמנה לכהן גדול (דף סו.) עבדי לאן ברזל יאכלו בתרומה עבדי נכסי מלוג לא יאכלו בתרומה אלמא מוחזקין יותר נכסי לאן ברזל בחזקת הבעל מנכסי מלוג [ח] א"כ היכי מצי למימר דבשל מלוג יחלוקו יורשי הבעל ובשל לאן ברזל יהיו כולם לגמרי בחזקת יורשי האשה וליכא לאקשויי למאי [דפרישית] (פ) דהתם הוו נכסים בחזקת יורשי הבעל אמאי לא עדיף ותני נכסים וכתובה בחזקת יורשי הבעל וכן למ"ד בגמ' נכסים בחזקת יורשי הבעל אמאי לא עדיף ותני נכסים (ע) וכתובה אשה בחזקת יורשי הבעל דליכא למימר דלא שווינהו בטעמייהו דנכסי לאן ברזל אינם כל כך בחזקת יורשי הבעל כמו כתובה לפי שנכסי לאן ברזל הבילה מביתה אבל כתובה מנה ומחתים הוא נותן ואפי' כשאינה זקוקה ליפס הכתובה בחזקת יורשי הבעל [ט] ולמ"ד (פ) בחזקת יורשי האשה בגמרא לא שייך הכא למיתני בהדי נכסי מלוג דלא שוו לגמרי בטעמייהו דאלו בחזקת הבעל יותר ואלו בחזקת האשה כדפרי' לעיל בסמוך. מ"ר: [ו] **נפל** הבית עליו ועל אמו אלו ואלו מודין שיחלוקו. שאלו לרבינו שמואל למה יחלוקו הוה לן למימר שיורשי האם הם ודאי בחלקו האחד [ל] שיש לה בנים אחרים [ד] והכן זה הוא ספק כי שמא מת קודם אמו [א] והוה ליה ספק וודאי ואין ספק מוציא מידי ודאי כדאמר ביבמות פרק החולץ (ד' לח. ושם) ספק ויבם שבאו לחלוק בנכסי סבא בא ספק ואמר ההוא גברא בר מיתנא ופלגא דידיה דהכא ודאי אין כח וכו' מיד כשמת הבעל הוא לה: (פ) בא"ד למאי דפרישית **התם** אי הוו: (ע) בא"ד נכסים וכתובה בחזקת יורשי הבעל דאיכא למימר דלא שוו בטעמייהו דנכסי לאן ברזל דאינם בחזקת יורשי הבעל כמו כתובה לפי שנכסי לאן ברזל הבילה מביתה אבל כתובה מנה ומחתים הוא נותן ואפי' כשאינה זקוקה ליפס הכתובה בחזקת יורשי הבעל [ט] ולמ"ד (פ) בחזקת יורשי האשה בגמרא לא שייך הכא למיתני בהדי נכסי מלוג דלא שוו לגמרי בטעמייהו דאלו בחזקת הבעל יותר ואלו בחזקת האשה כדפרי' לעיל בסמוך. מ"ר: [ו] **נפל** הבית עליו ועל אמו אלו ואלו מודין שיחלוקו. שאלו לרבינו שמואל למה יחלוקו הוה לן למימר שיורשי האם הם ודאי בחלקו האחד [ל] שיש לה בנים אחרים [ד] והכן זה הוא ספק כי שמא מת קודם אמו [א] והוה ליה ספק וודאי ואין ספק מוציא מידי ודאי כדאמר ביבמות פרק החולץ (ד' לח. ושם) ספק ויבם שבאו לחלוק בנכסי סבא בא ספק ואמר ההוא גברא בר מיתנא ופלגא דידיה דהכא ודאי אין כח וכו' ויבם אמר את ברא דידי ולית לך ולא מידי הוי יבם ודאי וספק ספק ואין ספק מוציא מידי ודאי ופירש רש"י שם דלהכי קרו ליה ליבם ודאי לפי שהוא ודאי בפלגא אחד יש להיות ודאי בכל הנכסים וא"כ ה"נ אמאי לא אמרינן הכי ותירץ רבינו שמואל דהכא מיירי שאין לה לאם בנים אחרים אלא יורשי האם היינו אחיה שאם [ו] מת הבן אחריה אין להם כלום ולכך הם ספקות אלו כמו אלו ואין נראה לר"י ולר"ת ולריב"א דהא לפי' יש לה בנים אין לנו לחשוב זה [ק] ספק ודאי מדקאמר לקמן (ד' קנט:) גבי נפל הבית עליו ועל אביו והיתה עליו כתובת אשה ובעל חוב כו' מאי לאו יורשי האב [ר] כו' ופירש רבינו שמואל בני מוריסיו אמי יורשי האב אמי הבן אלמא אע"ג דיש בנים אחרים לאב לא הוי אמרי' [ש] ספק ודאי שאין לנו לחושבן ודאי בכל הנכסים לפי שהוא ודאי בחלק אחד ועוד קשה לרבי מדתנן בפ"ק דב"מ (דף ג.) זה אומר כולה שלי וזה אומר חציה שלי מי שאמר חציה שלי ישבע שאין לו פחות [מרביע ויטלנו וזה ישבע שאין לו פחות מג' רביעים] ויטלנו אמאי לא הוי הכל שלו כיון שהוא ודאי בזה החצי [ב] יטול הכל דהוי ספק וודאי ואין ספק כו' ועוד קשה לר"י מדאמר לעיל פרק בית כור (דף קז.) שני אחין שחלקו

יחלוקו: נפל הבית עליו ועל אשתו יורשי הבעל אומרים האשה מתה ראשון. ואין לה כתובה דהבעל יורש אשתו ומנונא בחזקת בעל קאי. ויורשי האשה אחיה אומרים הבעל מת ראשון. ב"ש אומרים יחלוקו בין עיקר הכתובה מאתים או מנה ובין התוספת דהיינו נכסי צאן ברזל שקבל עליו באחריות ובין הנכסים הנכנסים והיוצאין עמה כגון נכסי מלוג הכל יחלוקו שמוטל בספק הוא אם הוא יורש או היא: וב"ה אומרים נכסים בחזקתן. כלומר העמד הנכסים על מי שהיה מחזיק בהן העיקר ז) כתובה מאתים או מנה וכתובה דהיינו תוספת בחזקת יורשי הבעל משום דבחזקת הבעל קיימי קודם דלא ניתנה כתובה לגבות מחיים: ונכסים הנכנסין והיוצאין עמה בחזקת יורשי האב של אשה משום דבחיי הבעל היתה אשתו מוחזקת בהן בנכסי מלוג שלה שהבעל לא קבלן באחריותו:

ז) עי' לקמן בסוגיא וע"ש ואולי דע"ל על מי שהיה מחזיק בהן: וכתובה. דהיינו מאתים או מנה ותוספת בחזקת יורשי וכו'.

מסורת הש"ס

ז) ע"ל ראשונה, ב) רש"ל מוסקן זה, ג) ע"ל שממנון, ד) [ע"ל לימנן לסם הלכך מספק לא תוליגים מחזקת כו'. יעב"ן], ה) ע"ל מעניות, ו) שייך לע"ב, ז) גי' רש"ל מתה אפס אחיה אין,

גליון הש"ס

תוס' ד"ה ובית כו' ופריך נמי מבריתא דמוקי בב"ש לישני ליה בגון שיחה. תמוה לי דהא בהן בריתא קתני שהאב גוסה בשבועה. הרי דמירי במקום שנריך שבועה ומוכח דמירי בשיחה ויפה ולע"ג: **בא"ד** אלמנה שתפסה. לא זכיתי להבין דלמאי נריכים להקדמה זו ואף אם היה מהני תפיסה מחיים מ"מ ניחוש שמא תפסה ומהני בתמת תפיסתה ונפרעה מה ונאם לפרוע עתה בתנם ולע"ג: **בא"ד** רב לא מנב. מוסר ביאור מה לאיס מהתם לאשה דתפסה מחיים:

הגהות הב"ח

(א) במשנה יורשי האשה: (ב) תוס' ד"ה נפל וכו' ועל אשתו וכו' בטעמייהו כדאפרש בסמוך: (ג) ד"ה ובית הלל וכו' הוה ליה למימר נמי התם: (ד) **בא"ד** מיהו מלי למימר דרישא: (ה) **בא"ד** לטעם דממתת קורבה למה לע"ל ומיתת לה נמתק: (ו) **בא"ד** שדרך האשה שתמות קודם וכו' הוי פורענות. נ"ב הכי איתא ר"פ י"ג: (ז) **בא"ד** בחזקתו לפי שהוא עתיד: (ח) ד"ה ובית הלל וכו' שהחצי בחזקת יורשי האשה אין להקשות כלום מההיא דאין אדם: (ט) **בא"ד** אבל ר"ל דהיא הנותנת דמשום. נ"ב דיומה לפי דעת התוס' ס"כ לרש לקים משום בר קפרא דיחלוקו קשה מהכא דאין אדם מוריש שבועה לבניו דמסתמא לא פליג ארב ושמואל דכתם ומצינו שכתבו התוס' לעיל דר' יוחנן ועוד הכא אנן קי"ל כרש לקים משום בר קפרא דיחלוקו וקי"ל כרב ושמואל דאין אדם מוריש כו' וא"כ קשיא אלכתא אלכתא ולפי' הר' שמעון אחי שפיר: (י) **בא"ד** לא תוכל להוריש שבועה וכו' הוה אמרינן שיש להם הכל דהא כיון וכו' יכולה להוריש לבניה דהא לבית שמאי נמי הואיל והיא מוחזקת בממון לא אמרינן אין אדם מוריש שבועה לבניו אבל ליכא לשנויי: (כ) **בא"ד** ופריך נמי מברייתא דמוקי לה בב"ש. נ"ב לעומת אמאי דמיק נפשיה לשנויי בכמה גווני ולבסוף מצני נמי על בריתא אחת הא מני ב"ש היא דאמרה שטר העומד לגבות כו' לישני לבולהו בשיעוא אחד בגון שיחד כו' אלא בע"ל לא ניחא כלל לשנויי כגון שיחד כו': (ל) **בא"ד** דתפיסה דלאחר מיתה לאו כלום היא וכו' לא מגבי כתובה: (מ) ד"ה נכסים וכו' האשה שנפלו שנינו מתה מה יעשו בכתובתה: (נ) **בא"ד** דהכא לדהתם דהכא ודאי אין כח וכו' מיד כשמת הבעל הוא לה: (ס) **בא"ד** למאי דפרישית **התם** אי הוו: (ע) **בא"ד** נכסים וכתובה בחזקת יורשי הבעל דאיכא למימר דלא שוו בטעמייהו דנכסי לאן ברזל אינם כל כך בחזקת יורשי הבעל כמו כתובה לפי שנכסי לאן ברזל הבילה מביתה אבל כתובה מנה ומחתים הוא נותן ואפי' כשאינה זקוקה ליפס הכתובה בחזקת יורשי הבעל [ט] ולמ"ד (פ) בחזקת יורשי האשה בגמרא לא שייך הכא למיתני בהדי נכסי מלוג דלא שוו לגמרי בטעמייהו דאלו בחזקת הבעל יותר ואלו בחזקת האשה כדפרי' לעיל בסמוך. מ"ר: (ו) **נפל** הבית עליו ועל אמו אלו ואלו מודין שיחלוקו הוה לן למימר שיורשי האם הם ודאי בחלקו האחד (ל) שיש לה בנים אחרים (ד) והכן זה הוא ספק כי שמא מת קודם אמו (א) והוה ליה ספק וודאי ואין ספק מוציא מידי ודאי כדאמר ביבמות פרק החולץ (ד' לח. ושם) ספק ויבם שבאו לחלוק בנכסי סבא בא ספק ואמר ההוא גברא בר מיתנא ופלגא דידיה דהכא ודאי אין כח וכו' ויבם אמר את ברא דידי ולית לך ולא מידי הוי יבם ודאי וספק ספק ואין ספק מוציא מידי ודאי ופירש רש"י שם דלהכי קרו ליה ליבם ודאי לפי שהוא ודאי בפלגא אחד יש להיות ודאי בכל הנכסים וא"כ ה"נ אמאי לא אמרינן הכי ותירץ רבינו שמואל דהכא מיירי שאין לה לאם בנים אחרים אלא יורשי האם היינו אחיה שאם (ו) מת הבן אחריה אין להם כלום ולכך הם ספקות אלו כמו אלו ואין נראה לר"י ולר"ת ולריב"א דהא לפי' יש לה בנים אין לנו לחשוב זה (ק) ספק ודאי מדקאמר לקמן (ד' קנט:) גבי נפל הבית עליו ועל אביו והיתה עליו כתובת אשה ובעל חוב כו' מאי לאו יורשי האב (ר) כו' ופירש רבינו שמואל בני מוריסיו אמי יורשי האב אמי הבן אלמא אע"ג דיש בנים אחרים לאב לא הוי אמרי' (ש) ספק ודאי שאין לנו לחושבן ודאי בכל הנכסים לפי שהוא ודאי בחלק אחד ועוד קשה לרבי מדתנן בפ"ק דב"מ (דף ג.) זה אומר כולה שלי וזה אומר חציה שלי מי שאמר חציה שלי ישבע שאין לו פחות [מרביע ויטלנו וזה ישבע שאין לו פחות מג' רביעים] ויטלנו אמאי לא הוי הכל שלו כיון שהוא ודאי בזה החצי [ב] יטול הכל דהוי ספק וודאי ואין ספק כו' ועוד קשה לר"י מדאמר לעיל פרק בית כור (דף קז.) שני אחין שחלקו

(א) בא"ד מאי דלא יורשי האב בני דמסיק מאי יורשי האב אחיו ופירש רבינו שמואל אמי הבן אלמא כל"ל ומיתת בני מוריסיו אמי יורשי האב שמתו: (ב) **בא"ד** לא הוה אמרינן אין אדם מוריש שבועה לבניו: (ג) **בא"ד** לא הוה אמרינן אין אדם מוריש שבועה לבניו: (ד) **בא"ד** דהא לא קבלן באחריותו:

עין משפט נר מצוה

קם א מיי' פ"ה מהל' מתנות הל' ו' סמנ עשין לו טוש"ע אה"ע סי' ל סעיף ו':

מוסף תוספות

א. משום שהיורשין באין לירש אותה מחמת הבעל הם באים ולא מחמתה ונכסים שלה היו ובחזקת הבאים מכחה הם עומדין לפיכך הם של יורשי אשה. המג"ן ממלמות. ב. לפיכך לא החזיקום בחזקת האם. ימנות לח. תוד"ה וכ"ה. ג. לפי שאין הבנים יכולים לישבע שבועה זו שנתחייב אביהם. רש"י שבועות ממ. ד. ואע"ג דתקון רבנן שלא יפרע אלא בשבועה ממון גמור אלא להוריש לבניו. רש"י שבועות ממ: ה. פי' ב"ה דקאמרי נכסים בחזקתן דהיינו נכסי צאן ברזל בחזקת מי ר' אלעזר אומר בחזקת יורשי האשה ר' יוחנן אמר בחזקת יורשי הבעל ור"ל אמר יחלוקו. ימנות לח. תוד"ה וכ"ה. ו. [ד]מדקתני יחלקו יורשי בעל עם יורשי האב אלמא יורשי האב עיקר. תוס' ישנים יומא פה: ז. דהיכם כבר היה מוחזק בנכסים קודם מיתתה משעת מיתת אחיו שהוא יורש. תוספות פ: תוד"ה נכסים. ח. אפי' למ"ד קנין פירות כקנין הגוף דמי לא חשיב בהכי (נכסי מלוג) קנין כספר כיון שאין הגוף שלו. ימנות סו. תוד"ה אלמנה. ט. [ד]השתא דקאמר נכסים בחזקתן הרי הוא כמפרש הטעם כי זו היא חזקה הראויה להם, דהיינו נכסי צאן ברזל חזקת הבעל משום דאם פחתו פחתו לו ואם הותירו הותירו לו וגם היה יכול למכרן אבל גבי כתובה הטעם פשוט למה הן בחזקת יורשי הבעל ולא הוצרך למר בה נכסים בחזקתן. שיטה מקובצת בשם תוס' הרא"ש. י. ואפי' מתה האם הראשונה. ריטב"א ימנות לח. יא. יורשי הבן דהיינו אחין מאביו ספק כי אם מתה האם אחרונה אין להם כלום שאין הבן יורש אמו בקבר. שם. יב. מחמת הודאת חבירו. שם.

רבינו גרשום

וחזר ולוה ושוב קנה ומכר דהרי השבח שהשביח לוקח דמי כאילו השביחו לזה ומכרו ללוקח שברשות המלוה השביחו שהיתה משועבדת לו. וקתני כשהוא גובה הלוקח גם המוכר גובה הקרן מנכסים משועבדים ואת השבח מנכסים בני חורין דמשמע דכל השבח יגבה ממנו ואם איתא דהיכא דכתב לתורייהו מלוין יחלוקו אי הכי אמאי גובה הלוקח השבח כולו ממוכר חצי שבח בלבד היה לו לגבות ממנו דהאי שבח שהשביח לוקח דמי כמו שהשביחו מוכר ומכרו ללוקח והיינו דאיקני ומכר. ולוקח גופיה כמלוה הוא דהא כתב לו דאיקני ולמלוה נמי כתב לו דאיקני והאי שבח מכר הוא ואם איתא דיחלוקו אמאי טורף האי בעל חוב השבח כולו חציו בלבד היה לו לטרוף מן השבח והלוקח דכמלוה הוא היה לו לתפוש נמי חצי מן השבח לעצמו וחצי האחר שטרף לו בע"ח היה לו לגבות מן המוכר ולא יותר. ומשני מאי גובה נמי חצי שבח דלעולם